

ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 2026-2028
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ 1325
ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Περιεχόμενα

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	4
1.Γενικά.....	7
1.1 Πολιτική κατάσταση.....	7
1.2 Ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή και Ουκρανία, ο ρόλος της ΚΔ	8
2. Διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα δικαιώματα των γυναικών και την προώθηση της ισότητας των φύλων.....	10
2.1 Ατζέντα Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια.....	10
2.2 Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών (CEDAW)	10
2.3 Διακήρυξη και Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνο.....	11
2.4 Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....	11
2.5 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs).....	12
2.6 Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων.....	12
2.7 Χάρτης Πορείας για τα Δικαιώματα των Γυναικών.....	12
2.8 EU Gender Action Plan (GAP) III – An ambitious agenda for gender equality and women’s empowerment in EU external action	13
3. Εθνικό Πλαίσιο	14
3.1 Ο περί Επιτρόπου Ισότητας των φύλων και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2024 (N108 (I)/2024)	14
3.2 Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026	14
3.3 Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία των θυμάτων	15
3.4 Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΕΜΔΓ).....	15
4. Πυλώνες Δράσης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325.....	16
5. Μεθοδολογία- Διαμόρφωση του ΕΣΔ και έγγραφα που λήφθηκαν υπόψη κατά το σχεδιασμό του	17
6. Παρακολούθηση- αξιολόγηση.....	17
Πύλωνας I: Συμμετοχή	19
Πύλωνας II: Προστασία	23
Πύλωνας III: Πρόληψη	26
Πύλωνας IV: Ανακούφιση και αποκατάσταση.....	28

DRAFT

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325 των Ηνωμένων Εθνών	ΕΣΔ
Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας	ΕΜΔΓ
Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	ΟΗΕ
Συμβούλιο της Ευρώπης	ΣΤΕ
Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών	UNSC
Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών - Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women	CEDAW
Ατζέντα Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια	ατζέντα ΓΕΑ
Επιτροπής Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	ΕΠΑ
Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών	ΣΑΔ

Εισαγωγή

Η Κυπριακή Δημοκρατία ως ενεργό κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει αναλάβει και εκπληρώσει όλες τις σχετικές υποχρεώσεις που καθορίζουν πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και την προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Ως κράτος δικαίου και κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σέβεται και προωθεί τις αρχές και τις αξίες της ΕΕ και παράλληλα, δεσμεύεται στους στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης 2030, οι οποίοι δημιουργούν μια σταθερή σύνδεση μεταξύ της ειρήνης, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προώθησης της ισότητας των φύλων, της οικονομικής ανάπτυξης και βιωσιμότητας, της συμμετοχικής διακυβέρνησης και της εύρυθμης λειτουργίας των θεσμών στη βάση των αρχών του κράτος δικαίου και σχετικών ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων. Η διασφάλιση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, η ειρηνική διευθέτηση διαφορών αποτελούν διαχρονικά, εμβληματικούς στόχους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παράλληλα, η προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων, αποτελεί προτεραιότητα της Κυβέρνησης, που στόχο έχει τη θεμελίωση μιας κουλτούρας χωρίς διακρίσεις και προκαταλήψεις.

Το 2000, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (UNSC) υιοθέτησε ομόφωνα το ψήφισμα 1325 με θέμα «Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια», σύμφωνα με το οποίο οι γυναίκες θα πρέπει να συμμετέχουν στη δημιουργία και τη διατήρηση της ειρήνης σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Είναι η πρώτη φορά που το UNSC, το οποίο σε μεγάλο βαθμό ανδροκρατείται, αναγνώρισε τις επιπτώσεις των πολεμικών συγκρούσεων επί του γυναικείου πληθυσμού και τη σημασία διατήρησης της ειρήνης και ασφάλειας για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Η ομόφωνη έγκριση ενός τέτοιου εγγράφου αποτελεί πρώτιστα αναγνώριση των ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και της συνεισφοράς των γυναικών στην πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων ανά τον κόσμο. Επιπλέον, το Ψήφισμα 1325 του UNSC αντιμετωπίζει τον αντίκτυπο του πολέμου στο γυναικείο πληθυσμό, ανεξαρτήτως ηλικίας και τονίζει τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των γυναικών, την προστασία τους από τη βία στη βάση του φύλου, ιδιαίτερα από βιασμούς και άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης και έμφυλης βίας. Υπογραμμίζει επίσης τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι γυναίκες και τα κορίτσια κατά τη διάρκεια συγκρούσεων, για την επίτευξη βιώσιμης ειρήνης, καθώς και τη σημασία ανάδειξης των

γυναικών ως ηγέτιδων και ενεργών παραγόντων. Το ψήφισμα 1325 «Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια» αποτελεί ορόσημο, δεδομένου ότι είναι η πρώτη φορά που το Συμβούλιο Ασφαλείας επικεντρώνει την προσοχή του αποκλειστικά στις γυναίκες, ως μέλη της κοινωνίας, επηρεαζόμενα άμεσα από τις εμπόλεμες συγκρούσεις. Το ψήφισμα είναι σημαντικό, όχι μόνο γιατί αναγνωρίζει τον δυσανάλογο και ειδικό αντίκτυπο των συγκρούσεων στο γυναικείο πληθυσμό ανεξαρτήτως ηλικίας, τον ρόλο των γυναικών στην πρόληψη και στην επίλυση των συγκρούσεων, αλλά και για την ανάδειξη του υποτιμημένου ρόλου του γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης και στην ανασυγκρότηση και ανοικοδόμηση μετά από εμπόλεμες επιχειρήσεις, συρράξεις και συγκρούσεις.

Παρά τη συνεχιζόμενη κατοχή από τον τουρκικό στρατό και τις τεράστιες προκλήσεις που αυτή προκαλεί, η Κυπριακή Δημοκρατία παραμένει πλήρως αφοσιωμένη στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών όλων των πολιτών της και των προσώπων που απολαμβάνουν καθεστώς διεθνούς προστασίας, ανεξάρτητα από τη φυλή, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και αναπηρία, ή/και οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό στη βάση του οποίου να υφίστανται διακρίσεις και ανισότητες.

Η Κυπριακή Δημοκρατία θεωρεί ότι η ορθή εφαρμογή του ψηφίσματος 1325 του UNSC και των συνακόλουθων σχετικών ψηφισμάτων, υπό την ομπρέλα Ατζέντα «Γυναίκες Ειρήνη και Ασφάλεια», δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα. Η όσο το δυνατόν πιο αυξημένη και κατ' επέκταση πιο αποτελεσματική συμμετοχή των γυναικών στις ειρηνευτικές διαδικασίες αποτελεί μια δυναμική διαδικασία ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου. Η αποτελεσματική συμμετοχή των γυναικών έχει ιδιαίτερη σημασία στον παραδοσιακά ανδροκρατούμενο τομέα ασφάλειας, όπου εξετάζονται θέματα που αφορούν τον κύκλο των συγκρούσεων.

1.Γενικά

1.1 Πολιτική κατάσταση

Από το 1974 ως αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής στο νησί το 36,2% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, βρίσκεται υπό κατοχή, ενώ 160,000 Κύπριοι πολίτες, εξαναγκάστηκαν με τη βία να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και βρίσκονται έκτοτε στην προσφυγιά.

Ως συνέπεια της Τουρκικής εισβολής, η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί έλεγχο στο 36,2% της επικράτειάς της, το οποίο παραμένει υπό συνεχιζόμενη στρατιωτική κατοχή από την Τουρκία και του βίαιου *de facto* διαχωρισμού της χώρας, που είχε ως αποτέλεσμα και τον εθνοτικό διαχωρισμό των δύο μεγάλων κοινοτήτων της, Ε/Κ και Τ/Κ.

Αυτό αποτελεί και το σοβαρότερο εμπόδιο για την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για το λαό της Κύπρου, καθώς η πλειοψηφία της τουρκοκυπριακής κοινότητας κατοικεί στις μη-ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές και η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει εκ των πραγμάτων ότι τα δικαιώματα που απολαμβάνουν *de jure* οι Τουρκοκύπριοι/ες γίνονται σεβαστά στην πράξη στις κατεχόμενες περιοχές.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εξετάζει αυτές τις παραβιάσεις σε ετήσια βάση κατά τη διάρκεια της παρουσίασης της Έκθεσης του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο. Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹ υπογραμμίζει σαφώς ότι, για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου υπόλογη είναι η Τουρκία ως κατοχική δύναμη. Εκ των πραγμάτων η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι σε θέση να εφαρμόσει και να διασφαλίσει την τήρηση των Συνθηκών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ή τις πολιτικές και τους νόμους περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας οι οποίες βρίσκονται υπό τουρκική κατοχή και συνεπώς εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της κυβέρνησης.

¹ Απόφαση Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 10 Μαΐου 2001, στην διακρατική προσφυγή της Κύπρου έναντι της Τουρκίας (αριθμός αίτησης 25781/94), <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59454>

Σε κάθε περίπτωση, οι Τουρκοκύπριοι/ες, οι οποίοι/οποίες είναι πολίτες/ιδες της Δημοκρατίας, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους και ασχέτως εάν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους έναντι της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας - εξακολουθούν να απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα και οφέλη που συνδέονται με την κυπριακή υπηκοότητα (τη φροντίδα, δωρεάν εκπαίδευση, συντάξεις και παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οικονομική βοήθεια για την τριτοβάθμια εκπαίδευση) και την ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι επίσης αυτονόητο ότι οι Τουρκοκύπριοι/ες, ως πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχουν ατομικό δικαίωμα προσφυγής σε κυπριακά δικαστήρια σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους.

Στην περίπτωση της Κύπρου, όπως και σε άλλες χώρες που υπήρξε εισβολή και κατοχή, συγκρούσεις ή εμπόλεμες καταστάσεις, οι γυναίκες έχουν υποστεί και συνεχίζουν να βιώνουν τις πιο τρομακτικές επιπτώσεις από αυτές τις συγκρούσεις, ενώ παράλληλα έχουν αναλάβει σημαντικό μέρος του βάρους να αποκαταστήσουν τον κοινωνικό ιστό και να συμβάλλουν στην ανοικοδόμηση των κοινωνιών μετά από συγκρούσεις.

Οι γυναίκες της Κύπρου υπέστησαν την βία και την κακοποίηση κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων και της εμπόλεμης κατάστασης, ιδιαίτερα από τη χρήση σεξουαλικής βίας και των βιασμών ως όπλων πολέμου. Λόγω του κοινωνικού στιγματισμού που συνδέεται άμεσα με τη σεξουαλική βία και την κακοποίηση γυναικών, αυτή η πτυχή της σύγκρουσης έχει προσελκύσει λιγότερη προσοχή, αφενός αφήνοντας τα θύματα αόρατα στο κράτος, στερώντας τους κάθε μορφή βοήθειας και στήριξης και αφετέρου, παρέχοντας τους περιορισμένα περιθώρια για απόδοση δικαιοσύνης.

Καταληκτικά, η συμβολή των γυναικών είναι καθοριστική για την διασφάλιση ειρήνης μετά από συγκρούσεις, καθώς και την αποκατάσταση του κοινωνικού ιστού. Για αυτό και είναι αναγκαία η υλοποίηση του ΕΣΔ για το Ψήφισμα 1325, καθώς καθορίζει ένα πλαίσιο δράσης με τη συνεργασία αρμοδίων Υπηρεσιών του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και της ευημερίας των γυναικών κατά τη διάρκεια ή μετά από πολεμικές συγκρούσεις.

1.2 Ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή και Ουκρανία, ο ρόλος της ΚΔ

Τα δικαιώματα των γυναικών εξακολουθούν να παραβιάζονται σε όλους τους τομείς της ζωής. Οι παγκόσμιες οικονομικές κρίσεις και οι προκλήσεις, όπως η πανδημία του κορωνοϊού, η Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και η εμπόλεμη κατάσταση στη Μέση Ανατολή, έχουν αναδείξει ακόμα περισσότερο τις έμφυλες ανισότητες.

Κατά την περίοδο της πανδημίας, διαφάνηκαν ακόμα περισσότερο οι κοινωνικοί ρόλοι που προσδίδονται στις γυναίκες και στους άνδρες, παρατηρώντας τις γυναίκες, στην πλειοψηφία τους, να αγωνίζονται να συμφιλιώσουν/συνδυάσουν την οικογενειακή/προσωπική ζωή και την επαγγελματική ζωή από το σπίτι, σε βάρος του προσωπικού τους χρόνου. Παράλληλα, κατά την ίδια περίοδο, είχε σημειωθεί σημαντική αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας με θύματα γυναίκες.

Η δε εμπόλεμη κατάσταση στη Μέση Ανατολή και η Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, ανέδειξαν τις διαφορετικές ανάγκες των γυναικών και των παιδιών, καθώς και την αύξηση της σεξουαλικής βίας και της εμπορίας γυναικών και παιδιών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Την ίδια στιγμή, η κλιματική και ενεργειακή κρίση επηρεάζει διαφορετικά τους άνδρες και τις γυναίκες και η ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλων στα κέντρα λήψης αποφάσεων για την αντιμετώπισή τους, κρίνεται ως επιτακτική.

2. Διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα δικαιώματα των γυναικών και την προώθηση της ισότητας των φύλων

2.1 Ατζέντα Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια

Τα Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών που αφορούν τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια είναι τα πιο κάτω: 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2008), 1889 (2009), 1960 (2010), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2467 (2019) και 2493 (2019).

Αυτά τα ψηφίσματα αναγνωρίζουν τις μοναδικές και δυσανάλογες επιπτώσεις των ένοπλων συγκρούσεων σε γυναίκες και κορίτσια, μεταξύ άλλων μέσω της βίας με βάση το φύλο, και τονίζουν τη μοναδική συμβολή και τη σημασία της ισότιμης και πλήρους συμμετοχής των γυναικών στην πρόληψη και επίλυση των συγκρούσεων.

Συγκεκριμένα, συμπληρωματικά του περιεχομένου [του Ψηφίσματος 1325](#) που αφορά το εν λόγω ΕΣΔ, το Ψήφισμα 2467 (2019) ασχολείται κυρίως με το θέμα της προστασίας των θυμάτων σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων, με ιδιαίτερη εστίαση στα δικαιώματα των θυμάτων σεξουαλικής βίας. Αυτή μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μορφές βίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας από το βιασμό και τη σεξουαλική εκμετάλλευση, μέχρι την ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, τις μη ασφαλείς αμβλώσεις, τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και μολύνσεις, τον καταναγκαστικό γάμο, μέχρι και το θάνατο. Το Ψήφισμα εστιάζει επίσης στην ανάγκη οι γυναίκες και τα κορίτσια να γίνονται ορατά, όχι μόνο ως θύματα που βρίσκονται σε ανάγκη, αλλά ως φορείς δικαιωμάτων που μπορούν να τα διεκδικήσουν μέσω ενός ολοκληρωμένου φάσματος κατάλληλων υπηρεσιών και παροχών.

2.2 Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών (CEDAW)

Η [Σύμβαση](#) εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1979 και τέθηκε σε ισχύ το 1981. Τα άρθρα της Σύμβασης περιγράφουν με σαφήνεια την ανάγκη για την εξάλειψη των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, μεταξύ άλλων στους τομείς της οικογένειας, της απασχόλησης, της υγείας, της εκπαίδευσης, της δημόσιας ζωής, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, κ.ά. Πολλές συστάσεις που ακολούθησαν σε σχέση με την πληρέστερη εφαρμογή της Σύμβασης συμπεριλαμβανομένης της [Γενικής](#)

[Σύστασης αριθ. 30](#) (2013) για τις γυναίκες στην πρόληψη συγκρούσεων και μετά από εμπόλεμες καταστάσεις η CEDAW αναφέρεται στον εξαιρετικά σημαντικό ρόλο και τα δικαιώματα των γυναικών στην πρόληψη, διαχείριση και επίλυση των ένοπλων συγκρούσεων, καθώς και στις περιόδους μετά τη σύγκρουση. Παράλληλα, υπογραμμίζεται ο καταλυτικός ρόλος του ΟΗΕ που μπορεί να διαδραματίσει στην ένταξη της διάστασης της ισότητας των φύλων στην πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και στην ανασυγκρότηση μετά από συγκρούσεις στη λογοδοσία, καθώς και στην πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.

2.3 Διακήρυξη και Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνο

Η [Διακήρυξη και Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνο](#) υιοθετήθηκε το 1995 ως έγγραφο παγκόσμιας συναίνεσης, και περιγράφει 12 βασικούς τομείς για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των γυναικών. Ένας από τους τομείς αυτούς είναι αφιερωμένος στις γυναίκες και τις ένοπλες συγκρούσεις. Αναγνωρίζει τη σεξουαλική βία και κακοποίηση/ή και εκμετάλλευση ως τακτική πολέμου και την ανάγκη παροχής προστασίας σε γυναίκες (συμπεριλαμβανομένων των γυναικών προσφυγισσών) και την ανάγκη να συμπεριληφθούν οι γυναίκες σε όλες τις πτυχές της ειρήνης, της λήψης αποφάσεων και των διαπραγματεύσεων.

2.4 Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Στις 9 Οκτωβρίου 2024, στο πλαίσιο των εργασιών της 79^{ης} Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Κυπριακή Δημοκρατία εξελέγη, για πρώτη φορά, στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) του ΟΗΕ, για την περίοδο 2025-2027. Η εκλογή της Κύπρου στο ΣΑΔ, στην πρώτη μάλιστα απόπειρα εκλογής σε ένα τόσο σημαντικό σώμα του συστήματος του ΟΗΕ, μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιστορικό ορόσημο, λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιαίτερα υψηλή στήριξη που έχει λάβει από τα λοιπά κράτη μέλη του ΟΗΕ. Ως μέλος του ΣΑΔ, η Κύπρος εμπλέκεται πλέον ενεργά σε πρωτοβουλίες και δράσεις που σχετίζονται με τις θεματικές της Ημερήσιας Διάταξης του Συμβουλίου και με άξονα τις Προτεραιότητες και Θέσεις που έχει παρουσιάσει κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας της, και αφορούν, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των φύλων, την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, την

αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και γυναικοκτονίας, και την προώθηση των αρχών της ισομισθίας και ίσης συμμετοχής γυναικών και ανδρών στην αγορά εργασίας.

2.5 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs)

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών αποτελούνται από 17 αλληλένδετους στόχους, με τον [στόχο Αρ. 5](#)² για την ισότητα των φύλων να διαδραματίζει οριζόντιο στόχο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση συνδέεται άμεσα με τον [στόχο 16](#)³ που αφορά στην ειρήνη και τη δικαιοσύνη. Η Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υιοθετήθηκε το 2015 από 193 κράτη μέλη και λειτουργεί ως οδικός χάρτης δράσεων, δεικτών και στρατηγικών για την επίτευξη αυτών των στόχων, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης το 2030. Η Ατζέντα 2030 αναγνωρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς ειρήνη, ούτε ειρήνη χωρίς βιώσιμη ανάπτυξη. Πρόσθετα, αναγνωρίζεται πως η γυναικεία ηγεσία και η πλήρης συμμετοχή των γυναικών είναι απαραίτητη για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων.

2.6 Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων

Η [Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#) για τα έτη 2020-2025 εστιάζει σε έξι βασικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της έμφυλης βίας, της εξάλειψης του μισθολογικού χάσματος, της προώθησης της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στη λήψη αποφάσεων, της ισότιμης οικονομικής ανεξαρτησίας, της ισότητας στις πολιτικές υγείας, και της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

2.7 Χάρτης Πορείας για τα Δικαιώματα των Γυναικών

Η Κυπριακή Δημοκρατία στηρίζει και προσυπογράφει το [Χάρτη Πορείας για τα Δικαιώματα των Γυναικών](#) (EU Roadmap for Women's Rights), ο οποίος ανακοινώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την επέτειο της Διεθνούς Ημέρας της Γυναίκας το

² Στόχος 5: Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση όλων των γυναικών και των κοριτσιών

³ Στόχος 16: Προάγουμε τις ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη, παρέχουμε πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους και οικοδομούμε αποτελεσματικούς, υπεύθυνους και συμμετοχικούς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα,

Μάρτιο 2025. Το εν λόγω κείμενο είναι ουσιαστικής σημασίας, καθότι αποτελεί την ευρωπαϊκή δέσμευση για ουσιαστική ισότητα, στοχεύοντας στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας, σε υψηλά πρότυπα υγείας, στην ίση αμοιβή και στην οικονομική ενδυνάμωση, στην ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και φροντίδας, σε ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και κατάλληλες συνθήκες εργασίας, σε ποιοτική και συμπεριληπτική εκπαίδευση, στην πολιτική συμμετοχή και ισότιμη εκπροσώπηση και στην ενίσχυση των θεσμικών μηχανισμών για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των γυναικών.

2.8 EU Gender Action Plan (GAP) III – An ambitious agenda for gender equality and women’s empowerment in EU external action

Το [Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών στην εξωτερική δράση της ΕΕ](#) (2021-2025) (EU Gender Action Plan- GAP III), αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο πολιτικής της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με πέντε πυλώνες δράσεων με στόχο να επιταχυνθεί η πρόοδος όσον αφορά την ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών και, αφετέρου, να διασφαλιστούν τα κεκτημένα, στον τομέα της ισότητας των φύλων.

3. Εθνικό Πλαίσιο

3.1 Ο περί Επιτρόπου Ισότητας των φύλων και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2024 (N108 (I)/2024)

Ένα ουσιαστικό βήμα στην οικοδόμηση και εμπέδωση κουλτούρας της έμφυλης ισότητας ήταν και η ψήφιση [του νόμου](#) που θεσμοθετεί το ρόλο και τις αρμοδιότητες του/της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, καθώς και τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Ο εν λόγω νόμος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 11/07/2024, με σκοπό,

- (α) την ενίσχυση και διασφάλιση των ίσων δικαιωμάτων για τις γυναίκες και τους άντρες, τα αγόρια και τα κορίτσια·
- (β) την πρόσδοση ισότιμης ορατότητας, ενδυνάμωσης, ευθυνών και ίσων ευκαιριών πρόσβασης και συμμετοχής σε όλους του τομείς της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής· και
- (γ) την ισότιμη πρόσβαση και τον ισότιμο καταμερισμό των πόρων μεταξύ γυναικών και αντρών

3.2 Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026

Η [Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων \(2024-2026\)](#), η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι το βασικότερο έγγραφο πολιτικής για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, που αποτελεί την κατευθυντήρια γραμμή για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και για τις πολιτικές του κράτους. Μέσω πρωτοβουλιών και στοχοθετημένων δράσεων για την εμπέδωση της έμφυλης κουλτούρας, η Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026, λειτουργεί ως το κυριότερο πολιτικό, κατευθυντήριο έγγραφο για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε πολιτικές και δράσεις όλων των Υπουργείων/Υφυπουργείων σε οριζόντια βάση, με τη δημιουργία συνεργασιών και συνεργειών με τους κοινωνικούς εταίρους, την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών, την τοπική αυτοδιοίκηση, τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τον επιχειρηματικό κόσμο. Ο στόχος είναι, στη βάση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας, η καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης, νομοθετικής ή άλλης, κατά των γυναικών και η εμπέδωση της αρχής της ισότητας των φύλων.

3.3 Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία των θυμάτων

Σε σχέση με την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία των θυμάτων, το 2022 και μετά από Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, συστάθηκε ο Εθνικός Συντονιστικός Φορέας, με συντονιστή το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, στη βάση του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμου του 2021 (Ν. 115(Ι)/2021). Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο Συντονιστικός Φορέας, έχει την ευθύνη για το συντονισμό, το σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων για πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, σχεδίασε και εφαρμόζει, σε συνεργασία με όλους τους συναρμόδιους φορείς, την πρώτη [Εθνική Στρατηγική και το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών](#) για τα έτη 2023-2028. Τα δύο αυτά έγγραφα πολιτικής, τα οποία δομήθηκαν στη βάση των 4 βασικών πυλώνων της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης (πρόληψη, προστασία θυμάτων, ανάπτυξη συντονισμένων πολιτικών και αποτελεσματική δίωξη δραστών), εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο το Φεβρουάριο του 2023.

3.4 Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΕΜΔΓ)

[Ο ΕΜΔΓ](#) αποτελεί ένα συμβουλευτικό σώμα, μετεξέλιξη του Φορέα για τα Δικαιώματα των Γυναικών που δημιουργήθηκε το 1989. Συστάθηκε μετά από Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου⁴ τον Απρίλιο του 2014. Αποτελείται από το Συμβούλιο και την Εθνική Επιτροπή. Το Συμβούλιο συγκροτείται από 17 οργανώσεις, οι οποίες είναι τα γυναικεία τμήματα πολιτικών κομμάτων και οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, γυναικείες, πολιτικές και άλλες οργανώσεις. Ο ΕΜΔΓ αποτελεί συμβουλευτικό σώμα προς την Κυβέρνηση, μέσω της Προέδρου του σώματος, την Επίτροπο Ισότητας των Φύλων.

⁴ Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 76.789 και ημερομηνίας 23 Απριλίου 2014

4. Πυλώνες Δράσης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325

Το ΕΣΔ για την εφαρμογή του Ψηφίσματος 1325 αποτελείται από τέσσερις βασικούς πυλώνες όπως αναγράφονται πιο κάτω. Παρόλο που ο τέταρτος πυλώνας απουσίαζε από το Πρώτο ΕΣΔ, λόγω της εμπειρίας που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του προηγούμενου Σχεδίου, αλλά και λόγω της γεωστρατηγικής θέσης της ΚΔ και της ιδιότητας της ως κράτος μέλος της ΕΕ, έχει προστεθεί στο κείμενο του νέου ΕΣΔ.

I. Συμμετοχή: Αυξημένη συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, περιφερειακών και διεθνών οργανισμών. Ενεργός συμμετοχή γυναικών σε μηχανισμούς πρόληψης, διαχείρισης και επίλυσης συγκρούσεων στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις και επιχειρήσεις, στο στρατό, στην αστυνομία και ως ειδικές εκπρόσωποι της ΚΔ (όπως για παράδειγμα, ο διορισμός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Ειδικής Εκπροσώπου της ΚΔ για τις Θρησκευτικές Ελευθερίες και την Προστασία των Μειονοτήτων στη Μέση Ανατολή).

II. Προστασία: Διασφάλιση της προστασίας των γυναικών και των κοριτσιών από τη σεξουαλική βία και από τη βία στη βάση του φύλου, συμπεριλαμβανομένων των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και ανθρωπιστικών καταστάσεων. Στις δράσεις κάτω από αυτό τον Πυλώνα συμπεριλαμβάνονται και οι χώροι υποδοχής και φιλοξενίας αιτητών και αιτητριών διεθνούς προστασίας.

III. Πρόληψη: Η πρόληψη των συγκρούσεων, μεταξύ άλλων και της έμφυλης βίας, καθώς και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των γυναικών και κοριτσιών κατά τη διάρκεια πολεμικών συρράξεων είναι εξαιρετικής σημασίας. Περαιτέρω σημαντική είναι και η πρόληψη περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας στους τομείς της διπλωματίας, της δικαιοσύνης, της άμυνας και της πολιτικής άμυνας, μέσω της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης για τον Οδηγό Συμπεριφοράς για το Προσωπικό που Υπηρετεί σε Στρατιωτικές και Πολιτικές Αποστολές.

IV. Ανακούφιση και αποκατάσταση: Προώθηση μέτρων ανακούφισης και αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των διεθνών κρίσεων μέσω της έμφυλης διάστασης, συμπεριλαμβανομένης και της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης στους χώρους διαμονής των αιτητών και αιτητριών διεθνούς προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών στον σχεδιασμό των προσωρινών αυτών

χώρων διαμονής (π.χ. πρόσβασης σε ασφαλείς χώρους διαμονής και σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας).

V. Προώθηση και Ενημέρωση: Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας αναφορικά με τη σημασία της εφαρμογής των προνοιών του Ψηφίσματος 1325 στην οικοδόμηση της ειρήνης και της ασφάλειας, μέσα από στοχευμένες δράσεις, τόσο προς το ευρύ κοινό, όσο και προς συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού.

5. Μεθοδολογία- Διαμόρφωση του ΕΣΔ και έγγραφα που λήφθηκαν υπόψη κατά το σχεδιασμό του

Το περιεχόμενο του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από τις βασικές αρχές και δράσεις της Εθνικής Στρατηγικής για την Ισότητα των Φύλων. Μέσω πρωτοβουλιών και στοχοθετημένων δράσεων για την εμπέδωση της έμφυλης κουλτούρας και την ουσιαστική προώθηση της ισότητας των φύλων, η Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026, αποσκοπεί στην αποδόμηση των κοινωνικών στερεοτύπων και την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής γυναικών και ανδρών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

Περαιτέρω, η προετοιμασία του κειμένου του ΕΣΔ συντονίστηκε από το Γραφείο της Επιτρόπου, στη βάση των συνεισφορών των εμπλεκόμενων Υπουργείων/Υφυπουργείων, του ΕΜΔΓ και της Κοινωνίας των Πολιτών, καθώς και με τη συμβολή της Επιτροπής Παρακολούθησης και Αξιολόγησης σε σχέση με το τρέχον ΕΣΔ. Στη συνέχεια, στις 31 Οκτωβρίου 2025 πραγματοποιήθηκε ένας κύκλος διαβουλεύσεων με εκπροσώπους δημοσίων υπηρεσιών και της κοινωνίας των πολιτών. Αφού λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, το προσχέδιο αναρτήθηκε και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, μέσω της πλατφόρμας η-Διαβούλευση από τις 17/12/2025 μέχρι και τις 15/01/2026.

6. Παρακολούθηση- αξιολόγηση

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών, το Γραφείο της Επιτρόπου προχώρησε από το προηγούμενο ΕΣΔ, στη σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης και Αξιολόγησης (ΕΠΑ) του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, προς υλοποίηση των δράσεων. Η ΕΠΑ διορίζεται από την Επίτροπο Ισότητας των Φύλων και η θητεία της έχει διάρκεια ισχύος ίδια με τη

διάρκεια του ΕΣΔ. Της Επιτροπής προεδρεύει η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, η οποία έχει την ευθύνη για τη σύγκλιση των συναντήσεων.

Παράλληλα, θα δημιουργηθεί συμβουλευτική ομάδα της κοινωνίας των πολιτών προς την ΕΠΑ, με τη συμμετοχή οργανώσεων που ασχολούνται με την ατζέντα «Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια».

Η ΕΠΑ στο τέλος της περιόδου που καλύπτει το ΕΣΔ, θα προχωρήσει σε τελική αξιολόγηση, με τη συμβολή της συμβουλευτικής ομάδας της κοινωνίας των πολιτών, ως προς την υλοποίηση των δράσεων του.

Περαιτέρω, όλες οι δράσεις που περιλαμβάνονται στο παρόν ΕΣΔ, θα πραγματοποιηθούν υπό τον συντονισμό και παρακολούθηση του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, σε συνεργασία με τα εμπλεκόμενα Υπουργεία/Υφυπουργεία.

Πύλωνας I: Συμμετοχή

Στρατηγικός Στόχος: Αυξημένη συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, περιφερειακών και διεθνών οργανισμών. Ενεργός συμμετοχή γυναικών σε μηχανισμούς πρόληψης, διαχείρισης και επίλυσης συγκρούσεων στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις και επιχειρήσεις, στο στρατό, στην αστυνομία και ως ειδικές εκπρόσωποι της ΚΔ.

Δράση 1.1: Καταρτισμός καταλογών ανά φύλο και βαθμίδα στους τομείς της διπλωματίας, των ενόπλων δυνάμεων, της πολιτικής άμυνας και της δικαιοσύνης και ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στους τομείς αυτούς.

Περιγραφή/Στόχος: Τα στατιστικά δεδομένα επιτρέπουν την αξιολόγηση προγραμμάτων/δράσεων/πρακτικών και την αναθεώρηση ή ανασχεδιασμό όπου και όταν αυτό απαιτείται. Ο έμφυλος έλεγχος των καταλόγων συμβάλλει στη λήψη μέτρων για πιο ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στους τομείς αυτούς και την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Άμυνας
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως- Αστυνομία
- Υπουργείο Εσωτερικών-Πολιτική Άμυνα
- Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: 2026

Δράση 1.2: Ενεργός προσπάθεια για αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στις διαπραγματεύσεις και στις Τεχνικές Επιτροπές (ως Επικεφαλής και ως Μέλη)

Περιγραφή/Στόχος: Η ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στα όργανα λήψης αποφάσεων που αφορούν την ειρηνευτική διαδικασία στοχεύει στην ενδυνάμωση της φωνής των γυναικών στα θέματα που άπτονται της ειρηνικής επίλυσης του Κυπριακού.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επίτροπου Ισότητας των Φύλων
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Γραφείο Διαπραγματευτή Ε/Κ πλευράς για το Κυπριακό
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 1.3: Προώθηση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στις διαπραγματεύσεις για λύση του Κυπριακού

Περιγραφή/Στόχος: Είναι σημαντικό για να λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του φύλου στο πλαίσιο της ειρηνευτικής διαδικασίας: αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προώθησης θεμάτων που άπτονται της ισότητας των φύλων στις διαπραγματεύσεις.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επίτροπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Γραφείο Διαπραγματευτή Ε/Κ πλευράς για το Κυπριακό
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 1.4: Προώθηση γυναικών υποψηφίων σε ηγετικές θέσεις σε εθνικό, περιφερειακό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και ως Ειδικές Εκπρόσωποι της ΚΔ

Περιγραφή/Στόχος: Η προώθηση γυναικών υποψηφίων σε ηγετικές θέσεις και ως Ειδικές Εκπρόσωποι συμβάλλει στην προώθηση της ισότιμης συμμετοχής γυναικών σε κέντρα λήψης αποφάσεων.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Εξωτερικών

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 1.5: Προώθηση ενημερωτικού υλικού του Υπουργείου Άμυνας για την ενθάρρυνση εργοδότησης γυναικών στην Εθνική Φρουρά και τις ένοπλες δυνάμεις.

Περιγραφή/Στόχος: Η ενημέρωση του κοινού για τα πρότυπα γυναικών που ήδη υπηρετούν στοχεύει στην περαιτέρω πλήρωση θέσεων από γυναίκες στην Εθνική Φρουρά και τις ένοπλες δυνάμεις.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Άμυνας (Εθνική Φρουρά)

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €7 000

Χρόνος Υλοποίησης: 2026

Δράση 1.6: Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών, ανταλλαγή καλών πρακτικών για τα θέματα της Ατζέντας «Γυναίκες, Ειρήνη Ασφάλεια» και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.

Περιγραφή/Στόχος: Η προώθηση δικτύων συνεργασίας μεταξύ κρατικών φορέων, διεθνών οργανισμών και κοινωνίας των πολιτών για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών ενισχύει τη θεσμική ικανότητα στη διαμόρφωση πιο στοχευμένων πολιτικών και δράσεων σε μέσω της μεταφορά τεχνογνωσίας και πρακτικών και στηρίζει την ανάπτυξη και αναβάθμιση διακρατικών σχέσεων μέσω της like minded πολιτικών για θέματα σχετικά με την ισότητα των φύλων .

Φορέας Υλοποίησης:

- Συνεργασία Γραφείου Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων με:
- Υπουργείο Εξωτερικών

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Πυλώνας II: Προστασία

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Διασφάλιση της προστασίας των γυναικών και των κοριτσιών από τη σεξουαλική βία και από τη βία στη βάση του φύλου, συμπεριλαμβανομένων των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και ανθρωπιστικών καταστάσεων. Στις δράσεις κάτω από αυτό τον Πυλώνα συμπεριλαμβάνονται και οι χώροι υποδοχής και φιλοξενίας αιτητών και αιτητριών διεθνούς προστασίας.

Δράση 2.1: Διοργάνωση σεμιναρίων και βιωματικών εργαστηρίων σε λειτουργούς πρώτης γραμμής

Περιγραφή/Στόχος: Ενσωματώνοντας τη διάσταση του φύλου στο εκπαιδευτικό υλικό για λειτουργούς πρώτης γραμμής, ενισχύονται οι γνώσεις τους σε θέματα αντιμετώπισης θυμάτων βίας (εντοπισμός και αναγνώριση θυμάτων εμπορίας προσώπων και θυμάτων εγκληματικών ενεργειών), σε θέματα σεξουαλικής υγείας, καθώς και ενισχύεται η κατάρτιση τους σε πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Εσωτερικών -Πολιτική Άμυνα
- Υπουργείο Υγείας (Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας και Νοσηλευτικές Υπηρεσίες)
- Υφυπουργείο Μετανάστευσης (Υπηρεσία Ασύλου)
- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι- σχετική δράση με τις δράσεις 3.1.1. και 3.1.2 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών (2023-28)

Χρόνος Υλοποίησης: 2027

Δράση 2.2: Διάθεση και εφαρμογή του πρωτόκολλου εξέτασης και καταγραφής (screening protocols) για σωματικά σημάδια κακοποίησης, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (ΣΜΝ) και ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, στα Κέντρα Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών/τριων Διεθνούς Προστασίας.

Περιγραφή/Στόχος: Οι αιτήτριες ασύλου που φιλοξενούνται στα Κέντρα πολλές φορές βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και χρήζουν εξειδικευμένης ιατρικής βοήθειας.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υφυπουργείο Μετανάστευσης (Υπηρεσία Ασύλου)
- Υπουργείο Υγείας (Νοσηλευτικές Υπηρεσίες)
- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι (€2000). Η δράση είναι συμπληρωματική της Δράσης 4.3 της Εθνικής Στρατηγικής για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026.

Χρόνος Υλοποίησης: 2026

Δράση 2.3: Χρηματοδότηση προγραμμάτων (διμερών και μέσω διεθνών, περιφερειακών οργανισμών), μέσω των εθελοντικών συνεισφορών της ΚΔ σε διεθνείς οργανισμούς/προγράμματα και μέσω του προγράμματος Cyprus Aid, και συμμετοχή σε προγράμματα υποτροφιών για γυναίκες.

Περιγραφή/Στόχος: Η Κυπριακή Δημοκρατία, μέσω της ενεργούς της συμμετοχής δύναται να προβάλλει τις θέσεις της στα θέματα που αφορούν την ισότητα των φύλων και μέσα από τη χρηματοδότηση προγραμμάτων στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών και της συμμετοχής τους σε αποστολές

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Εξωτερικών

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 2.4: Ενημέρωση και ενθάρρυνση αξιοποίησης των μηχανισμών αναφοράς περιστατικών που σχετίζονται με τις έμφυλες διακρίσεις, της σεξουαλικής παρενόχλησης και του σεξισμού στον εργασιακό χώρο στους τομείς της ασφάλειας, της άμυνας και της διπλωματίας

Περιγραφή/Στόχος: Στόχος είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς και έμφυλου εργασιακού περιβάλλοντος, όπου όλοι και όλες οι εργαζόμενοι/νες νιώθουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη να αποταθούν στους μηχανισμούς αναφοράς, σε περίπτωση που χρειαστεί. Περαιτέρω, είναι αναγκαίο οι υπηρεσίες να προβούν σε βελτιώσεις στα σημεία της διαδικασίας αναφοράς που ενδεχομένως να χρειάζεται αλλαγή.

Φορέας Υλοποίησης:

Σε συνεργασία με το Γραφείο Επίτροπου Ισότητας των Φύλων:

- Υπουργείο Άμυνας-Εθνική Φρουρά
- Υπουργείο Εσωτερικών (Πολιτική Άμυνα)
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Εθνικός Συντονιστικός Φορέας για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών/ Αστυνομία)
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: 2027

Πυλώνας III: Πρόληψη

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η πρόληψη των συγκρούσεων, μεταξύ άλλων και της έμφυλης βίας, καθώς και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των γυναικών και κοριτσιών κατά τη διάρκεια πολεμικών συρράξεων είναι εξαιρετικής σημασίας. Περαιτέρω σημαντική είναι και η πρόληψη περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας στους τομείς της διπλωματίας, της δικαιοσύνης, της άμυνας και της πολιτικής άμυνας, μέσω της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης του προσωπικού για τον Οδηγό Συμπεριφοράς για το Προσωπικό που Υπηρετεί σε Στρατιωτικές και Πολιτικές Αποστολές.

Δράση 3.1: Ενίσχυση του ειδικού εντύπου και δημιουργία λίστας αναφοράς (checklist) για προσωπικό των πρεσβειών/προξενείων της ΚΔ και άτομα της πρώτης γραμμής υποδοχής στη Δημοκρατία, με στόχο τον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων γυναικών που έπεσαν θύματα βίας, σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης, πρακτικής ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, εμπορίας.

Περιγραφή/Στόχος: Συμπληρωματικά της Δράσης 2.1, ενισχύοντας το ειδικό έντυπο που εφαρμόζεται, καθώς και με τη δημιουργία λίστας αναφοράς, δημιουργούνται περισσότερα εργαλεία για το προσωπικό της πρώτης γραμμής, για την ευκολότερη και γρηγορότερη αναγνώριση θυμάτων και στη συνέχεια, παραπομπή τους στις αρμόδιες Υπηρεσίες του κράτους για την κατάλληλη στήριξη.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Εσωτερικών -Πολιτική Άμυνα
- Υπουργείο Υγείας (Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας και Νοσηλευτικές Υπηρεσίες)
- Υφυπουργείο Μετανάστευσης (Υπηρεσία Ασύλου και Πολυθεματική Ομάδα κατά της Εμπορίας Προσώπων)
- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: 2027

Δράση 3.2: Λειτουργία τακτικών κινητών μονάδων υγείας σε κέντρα φιλοξενίας και απομακρυσμένες περιοχές για την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας, εμβολιασμών και ενημέρωσης σχετικά με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία.

Περιγραφή/Στόχος: Οι κινητές μονάδες υγείας στοχεύουν στο να διευκολύνουν την πρόσβαση του κοινού σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Υγείας (Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας/ Υπηρεσία Επισκεπτριών Υγείας)

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός:

Χρόνος Υλοποίησης:

Δράση 3.3: Ενίσχυση του περιεχομένου των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με δράσεις που προάγουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και τους στόχους της ατζέντας του Ψηφίσματος 1325, στους τομείς της διπλωματίας, της δικαιοσύνης, της άμυνας και της πολιτικής άμυνας.

Περιγραφή/Στόχος: Αποτελεί προτεραιότητα οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες στους τομείς της ασφάλειας, της διπλωματίας και της δικαιοσύνης να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και να εφαρμόζουν τον Οδηγό Συμπεριφοράς για το Προσωπικό που Υπηρετεί σε Στρατιωτικές και Πολιτικές Αποστολές.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Άμυνας(Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας)
- Υπουργείο Εξωτερικών (Διπλωματική Ακαδημία)
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- Υπουργείο Εσωτερικών-Πολιτική Άμυνα
- ΜΚΟ
- Ακαδημαϊκά Ιδρύματα

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι (€7 000)

Χρόνος Υλοποίησης: 2027

Πυλώνας IV: Ανακούφιση και αποκατάσταση

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Προώθηση μέτρων ανακούφισης και αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των διεθνών κρίσεων μέσω της έμφυλης διάστασης, συμπεριλαμβανομένης και της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης στους χώρους διαμονής των Αιτούντων Διεθνούς Προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών στον σχεδιασμό των προσωρινών αυτών χώρων διαμονής (πρόσβασης σε ασφαλείς χώρους διαμονής και σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας).

Δράση 4.1: Χρηματοδότηση προγραμμάτων αποκατάστασης γυναικών θυμάτων ένοπλων συγκρούσεων, μέσω των εθελοντικών συνεισφορών της ΚΔ σε διεθνείς οργανισμούς/ προγράμματα και μέσω του προγράμματος Cyprus Aid

Περιγραφή/Στόχος: Μέσα από τις διεθνείς συνεργασίες και διμερείς σχέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι σημαντικό η Κύπρος να συμμετέχει σε δράσεις που παρέχουν στήριξη σε γυναίκες θύματα ένοπλων συγκρούσεων.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Εξωτερικών

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: Ίδιοι πόροι

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 4.2: Χαρτογράφηση υφιστάμενων δομών και διαδικασιών σε σχέση με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για την αναγνώριση και παραπομπή θυμάτων βίας, στα Κέντρα Υποδοχής και Φιλοξενίας αιτητών και αιτητριών Διεθνούς Προστασίας.

Περιγραφή/Στόχος: Μέσω της χαρτογράφησης των υφιστάμενων δομών και διαδικασιών για την αναγνώριση και παραπομπή θυμάτων βίας, αναμένεται να διαπιστωθούν οι ανάγκες και τα εμπόδια που ενδεχομένως υπάρχουν για να λάβουν τα άτομα αυτά την βοήθεια και στήριξη που χρειάζονται. Στόχος είναι η ενίσχυση της λειτουργίας του υφιστάμενου μηχανισμού αναφοράς με τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων Υπουργείων, στη βάση των προνοιών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας,

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υφυπουργείο Μετανάστευσης (Υπηρεσία Ασύλου)
- Υπουργείο Υγείας (Νοσηλευτικές Υπηρεσίες)
- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €8 000

Χρόνος Υλοποίησης: 2027

Δράση 4.3: Εκπαίδευση ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού σε διαδικασίες λήψης ιστορικού με ευαισθησία στο τραύμα (trauma-informed care)

Περιγραφή/Στόχος: Μέσα από την κατάλληλη κατάρτιση του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, γυναίκες με μεταναστευτικό υπόβαθρο από εμπόλεμες ζώνες που φτάνουν στα ιατρικά κέντρα ως θύματα βίας, μπορούν να τυγχάνουν της κατάλληλης περίθαλψης.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Υγείας (Νοσηλευτικές Υπηρεσίες)
- ΟΚΥΠΥ
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €10 000

Χρόνος Υλοποίησης: 2027-2028

Πυλώνας V: Προώθηση και Ενημέρωση

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για το Ψήφισμα 1325.

Δράση 5.1: Ενημέρωση στα σχολεία για την επιλογή επαγγελμάτων σχετικών με τη διπλωματία, την ασφάλεια και την δικαιοσύνη και για τα θέματα της Ατζέντας «Γυναίκες, Ειρήνη Ασφάλεια».

Περιγραφή/Στόχος: Από κοινού διοργάνωση Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και Υπουργείου Άμυνας στα σχολεία της Μέσης και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, ενημερωτικών ημερίδων καριέρας για την ενίσχυση της παρουσίας των γυναικών στον τομέα της ασφάλειας της Δημοκρατίας (φοίτηση σε Σχολές Αξιωματικών και Υπαξιωματικών και πρόσληψη ΣΥ.ΟΠ.).

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής/Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης)
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Άμυνας
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €7 000

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη δράση

Δράση 5.2: Ετοιμασία ενημερωτικού υλικό για μαθητές και μαθήτριες, αναφορικά με τα θέματα της ατζέντας «Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια».

Περιγραφή/Στόχος: Ανάδειξη του διαχρονικού ρόλου των γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης και των επιπτώσεων των ένοπλων συγκρούσεων στις γυναίκες και στους άνδρες.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
- Υπουργείο Άμυνας
- Υπουργείο Εξωτερικών
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €8 000

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη Δράση

Δράση 5.3: Διοργάνωση εκπαίδευσης σε ασυνόδευτα παιδιά που φιλοξενούνται σε χώρους φιλοξενίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε θέματα αναπαραγωγικής υγείας

Περιγραφή/Στόχος: Τα ασυνόδευτα παιδιά που φιλοξενούνται σε δομές των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και είναι σημαντικό να τυγχάνουν επαρκής ενημέρωσης σε θέματα αναπαραγωγικής υγείας.

Φορέας Υλοποίησης:

- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας- Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
- Υπουργείο Υγείας (Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών)
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός:

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη Δράση

Δράση 5.4: Διοργάνωση στοχευμένων δράσεων για ενημέρωση των κοινοτήτων των Μαρωνιτών, Αρμενίων, Λατίνων, Ε/Κ και Τ/Κ για την ατζέντα «Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια».

Περιγραφή/Στόχος: Μέσα από την ατζέντα του Ψηφίσματος 1325 και με τη σημαντική συμβολή του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, μπορεί να αναδειχθεί ο ουσιαστικός ρόλος των γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης μετά την τούρκικη εισβολή του 1974.

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων
- Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
- ΜΚΟ

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός: €8000

Χρόνος Υλοποίησης: Συνεχιζόμενη Δράση

Δράση 5.5: Ενημέρωση και παρακολούθηση από τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες του Δημόσιου Τομέα για τα προσφερόμενα από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης ασύγχρονα ηλεκτρονικά μαθήματα που σχετίζονται με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και με το Ψήφισμα 1325, τα οποία ετοίμασε το Γραφείο της Επιτρόπου σε συνεργασία με την ΚΑΔΔ και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Περιγραφή/Στόχος: Μέσα από τα προσφερόμενα ηλεκτρονικά μαθήματα, οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν εμπειριστατωμένα και στο χρόνο που επιθυμούν, τόσο για τα θέματα ισότητας φύλων όσο και για τα θέματα της ατζέντας «Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια».

Φορέας Υλοποίησης:

- Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων σε συνεργασία με:
- Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός:

Χρόνος Υλοποίησης: 2027-2028